

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de către asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA UNISTAR VENTURES GMBH c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 19245/03)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

9 decembrie 2008

DEFINITIVĂ

09/03/2009

Această hotărâre poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Unistar Ventures Gmbh c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,
Lech Garlicki,
Giovanni Bonello,
Ljiljana Mijović,
Ján Šikuta,
Päivi Hirvelä,
Mihai Poalelungi, *judcători*,

și Lawrence Early, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 18 noiembrie 2008 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 19245/03) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către Unistar Ventures Gmbh, o întreprindere înregistrată în Germania („reclamantul”), la 7 martie 2003.

2. Întreprinderea reclamantă a fost reprezentată de către dl V. Nagacevski și dl A. Năstase, avocați din Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agenții săi, dl V. Pârlog și, ulterior, dl V. Grosu.

3. Reclamantul s-a plâns de faptul că o hotărâre judecătorească definitivă pronunțată în favoarea sa nu a fost executată timp de câțiva ani.

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Patra a Curții. La 15 iunie 2004, o Cameră din cadrul acelei Secțiuni a comunicat Guvernului cererea. La 14 februarie 2006, în conformitate cu prevederile articolului 29 § 3 al Convenției, s-a decis ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia.

5. Printr-o decizie separată din 20 februarie 2007, Curtea a declarat cererea admisibilă și a încetat aplicarea articolului 29 § 3 al Convenției acestei cauze. La aceeași dată, Guvernul german a fost informat despre dreptul său de a interveni în proceduri în conformitate cu articolul 36 § 1 al Convenției și articolul 44 § 1(b) al Regulamentului Curții, însă acesta nu a comunicat dorința de a se folosi de acest drept.

6. Atât întreprinderea reclamantă, cât și Guvernul au prezentat fiecare observații cu privire la fondul cauzei (articolul 59 § 1 al Regulamentului Curții), iar Camera a decis, după consultarea părților, că o audiere cu privire

la fondul cauzei nu a fost necesară (articolul 59 § 3 *in fine* al Regulamentului Curții).

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

7. Reclamantul, Unistar Ventures Gmbh (în continuare „UV”), este o întreprindere înregistrată în Germania.

1. Crearea companiei moldo-germane Air Moldova S.R.L.

8. La 3 martie 2000, UV a semnat un contract cu Administrația de Stat a Aviației Civile (numită în continuare „ASAC”), în temeiul căruia compania aeriană de stat Air Moldova urma să fie reorganizată într-o companie aeriană moldo-germană cu răspundere limitată cu denumirea Air Moldova S.R.L. (numită în continuare „compania”). Guvernul Republicii Moldova, reprezentat de ASAC, urma să contribuie cu 31,025,504 lei moldovenești (MDL) (echivalentul a 2,548,086 euro (EUR) la acea dată), reprezentând 51% din capitalul statutar, iar UV urma să contribuie cu 2,384,705 dolari SUA (USD) (echivalentul a MDL 29,808,812 și EUR 2,448,161 la acea dată), reprezentând 49% din capitalul statutar. Compania nou-creată a fost declarată succesor de drept al companiei aeriene de stat Air Moldova.

9. La aceeași dată, a fost adoptat Statutul întreprinderii și a fost ales directorul general („directorul”). Statutul întreprinderii prevedea că el putea fi eliberat din funcție doar cu trei pături din voturi.

10. La 7 aprilie 2000, Departamentul privatizării al Ministerului Economiei a eliberat un permis companiei nou-create. Permisul prevedea *inter alia* că, după verificarea documentelor de constituire, Departamentul de Privatizare a decis să permită crearea noii companii.

11. La 25 iulie 2000, o subdiviziune specializată a Ministerului Justiției a examinat legalitatea documentelor de constituire a companiei. Aceasta a adoptat o decizie conform căreia compania a fost înregistrată legal și că toate documentele de constituire erau în ordine și în conformitate cu legislația Republicii Moldova.

12. La 2 august 2000, ca urmare a unei scrisori a unui deputat din Parlament, Procuratura Generală a verificat legalitatea constituirii companiei. În concluziile sale scrise, ea a declarat că toate documentele de constituire erau în ordine și că prevederile privind crearea unei companii cu participarea statului au fost pe deplin respectate.

13. Din documentele prezentate de către părți reiese că, la 12 iunie 2000 și 13 iunie 2001, compania a primit de la UV și/sau de la directorul său, prin intermediul Dresdner Bank, în trei tranșe, suma de USD 2,384,705.

2. Cumpărarea aeronavelor noi de către companie

14. La o dată nespecificată, compania a încheiat un contract cu producătorul brazilian de aeronave Embraer - Empresa Brasileira de Aeronáutica S.A. (numit în continuare „producătorul brazilian de aeronave”) pentru cumpărarea a două aeronave Embraer 145. Din documentele prezentate de părți, reiese că prețul aeronavelor era de aproximativ USD 39 milioane, din care 15% urmau să fie plătite de companie, iar restul urma să fie finanțat de către Dresdner Bank și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare („BERD”) prin intermediul unui credit acordat pe un termen de zece ani.

15. La o dată nespecificată, compania a plătit un avans nerambursabil de aproximativ USD 3.7 milioane producătorului brazilian de aeronave.

3. Schimbarea Guvernului și litigiul dintre UV și noul Guvern

16. Faptele prezentate la acest capitol se bazează pe declarațiile și documentele prezentate de reclamant și care nu au fost contestate de Guvern.

17. În februarie 2001, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a câștigat alegerile parlamentare. Acesta a declarat în programul său, *inter alia*, că țările din Vest aveau tendința să pătrundă pe piața Republicii Moldova cu orice preț, să preia bunuri valoroase și să impună țării contracte inegale pentru a o face dependentă de creditorii. Unul din scopurile Partidului Comuniștilor a fost să preia controlul asupra ramurilor strategice ale economiei naționale și, în același timp, să mențină caracterul privat al sferelor de comerț și servicii, al agriculturii și producătorilor industriali mici.

18. În ianuarie 2002, ASAC a făcut o încercare de a schimba directorul companiei, folosind 51% din voturile sale. UV, însă, s-a opus acestei încercări. Poziția UV a fost susținută de Dresdner Bank, care s-a adresat cu o scrisoare Președintelui Republicii Moldova, informându-l că, în opinia sa, schimbarea conducerii era contrară statutului companiei și că, în caz de schimbare a conducerii, aceasta va lua în considerație retragerea liniilor de credit și că BERD va proceda în același fel. Se pare că, după această intervenție, ASAC a cedat pentru un timp. Totuși, compania a început să întâmpine presiuni din partea diferitor organe de stat.

19. Ulterior, la întrunirea acționarilor din 19 iunie 2002, folosind cele 51% din voturile sale, ASAC, în mod unilateral, l-a eliberat din funcție pe directorul companiei Air Moldova.

20. La aceeași dată, Dresdner Bank a informat președintele Republicii Moldova, prim-ministrul, Ambasada Germaniei la Chișinău, oficiul BERD la Chișinău, oficiul Băncii Mondiale la Chișinău și oficiul Fondului Monetar Internațional la Chișinău, *inter alia*, că acțiunile ASAC erau contrare statutului companiei, care prevedea că era nevoie de cel puțin 75% din voturi pentru schimbarea conducerii. De asemenea, ea și-a declarat intenția de a se retrage din proiectul companiei privind cumpărarea aeronavelor noi și a subliniat că acțiunile Guvernului prejudiciau serios imaginea țării și atragerea de către aceasta a investitorilor străini.

21. La 21 iunie 2002, BERD s-a adresat cu o scrisoare prim-ministrului Republicii Moldova în care și-a exprimat îngrijorarea în legătură cu presiunea exercitată asupra companiei și „schimbarea arbitrară și comercial nenecesară a conducerii companiei”. Ea a subliniat că astfel de acțiuni ale Guvernului ar putea duce la stoparea oricăror investiții ale BERD în Republica Moldova și că retragerea eventuală a Dresdner Bank de la finanțarea companiei ar putea duce, de asemenea, la retragerea BERD.

22. La 3 iulie 2002, Dresdner Bank a informat compania despre închiderea liniei sale de credit pentru cumpărarea aeronavelor Embraer.

23. La 18 iulie 2002, UV s-a adresat cu o scrisoare către ASAC în care a propus găsirea unei soluții pentru această problemă prin reorganizarea companiei într-o societate pe acțiuni și includerea BERD în calitate de acționar. Ea a subliniat că, în caz contrar, compania risca să piardă avansul de USD 3.7 milioane plătit producătorului brazilian de aeronave și să plătească penalități în mărime de până la USD 7 milioane. Se pare că propunerea lui UV nu a fost acceptată.

4. Procedurile judiciare dintre UV și ASAC

24. La 26 iunie 2002, UV a intentat o acțiune civilă împotriva ASAC, contestând schimbarea directorului pe motiv că aceasta a fost contrară statutului companiei.

25. La 10 iulie 2002, ASAC a intentat acțiunea sa împotriva lui UV, solicitând declararea nulă a contractului din 3 martie 2000, prin care a fost creată compania. Temeiurile pe care s-a bazat ASAC au fost, *inter alia*, că documentele de constituire nu erau conforme unor hotărâri de guvern și că reclamantul nu dispunea de capacitate juridică pentru a fi fondator al companiei.

26. UV a contestat acțiunea ASAC, susținând, *inter alia*, că ea dispunea de capacitate juridică și că, în conformitate cu Legea privind investițiile străine, hotărârile de guvern nu erau obligatorii pentru companiile cu investiții străine, ci exclusiv legile adoptate de Parlament. De asemenea, aceasta a susținut că, în orice caz, nu exista nicio prevedere în legislația Republicii Moldova care ar interzice stipularea în statutul companiei a unui procentaj mai mare de voturi necesar pentru alegerea conducerii.

27. Judecătoria Economică a Republicii Moldova a conexasat cele două acțiuni și, la 6 august 2002, a hotărât în favoarea ASAC. Instanța a respins acțiunea lui UV pe motiv că, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 500 din 10 septembrie 1991, privind aprobarea Regulamentului societăților economice, directorul general trebuia ales prin simpla majoritate de 51%.

28. În același timp, judecătoria economică a admis acțiunea ASAC împotriva lui UV, ordonând rezilierea contractului prin care a fost creată compania. Instanța a acceptat toate argumentele pe care s-a bazat ASAC și, de asemenea, a adăugat, din proprie inițiativă, că nu dispunea de nicio dovadă a plății de către UV a contribuției sale de USD 2,384,705 în fondul statutar al companiei.

29. În dispozitivul hotărârii, judecătoria economică a indicat următoarele:

„Readucerea părților la situația inițială se va efectua după o verificare de audit contabilă și stabilirea cuantumului investițiilor efectuate. Alineatul dat al hotărârii judecătorești se va executa de către Guvernul RM, Ministerul Finanțelor, Administrația de Stat a Aviației Civile, cu participarea ÎCS „Unistar Ventures GmbH.”

30. De asemenea, instanța a obligat-o pe UV să plătească taxa de stat, în mărime de MDL 180,000 (aproximativ EUR 13,427).

31. UV a contestat această hotărâre, însă recursul său a fost respins de către Curtea Supremă de Justiție la 18 septembrie 2002. Curtea Supremă de Justiție nu a invocat motive noi.

32. Hotărârea judecătorei economice din 6 august 2002 a devenit irevocabilă și, la scurt timp după aceasta, compania a fost reorganizată și înregistrată din nou ca o companie aeriană de stat, cu denumirea Air Moldova. Se pare că compania nou-înregistrată a păstrat toate bunurile și datoriile companiei.

5. Evenimentele care au avut loc după procedurile judiciare

33. La 25 octombrie 2002, UV s-a adresat cu o scrisoare către ASAC și Compania de Stat Air Moldova, solicitând rambursarea investițiilor sale până la 29 octombrie 2002. De asemenea, UV a declarat că, dacă banii nu vor fi plătiți, aceasta va lua toate măsurile necesare, chiar și până la sechestrarea aeronavei Air Moldova pe teritoriul Germaniei.

34. La 4 noiembrie 2002, UV a solicitat de la Judecătoria Economică eliberarea titlului executoriu în baza hotărârii din 6 august 2002.

35. La 21 noiembrie 2002, Judecătoria Economică a răspuns că niciun titlu executoriu nu putea fi eliberat, deoarece executarea urma a fi efectuată doar în baza hotărârii din 6 august 2002.

36. La 6 decembrie 2002, UV s-a adresat cu o scrisoare Guvernului Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor, solicitându-le să se conformeze hotărârii judecătorești din 6 august 2002 și să readucă părțile la situația în care s-au aflat înainte de încheierea contractului de asociere.

37. La 26 decembrie 2002, Curtea de Conturi a Republicii Moldova, autoritatea care controlează formarea, administrarea și folosirea finanțelor publice în Republica Moldova, a emis o hotărâre privind administrarea patrimoniului de stat la companie. Ea a constatat, *inter alia*, că UV a investit USD 2,384 milioane în fondul statutar al companiei, ceea ce reprezenta 49% din capital, care, la data examinării de către Curtea de Conturi, a fost plătită în întregime de către UV. Hotărârea Curții de Conturi a fost publicată în Monitorul Oficial.

38. La 20 februarie 2003, Ministerul Finanțelor a răspuns la scrisoarea lui UV din 6 decembrie 2002, indicând că, deoarece el nu era beneficiarul investiției, el nu putea să plătească.

39. Deoarece, din cauza neclarității hotărârii din 6 august 2002, Oficiul cadastral refuza să înregistreze din nou unele din bunurile fostei companii moldo-germane pe numele companiei de stat reorganizate, la 12 februarie 2004, ASAC a solicitat Curții de Apel Economice să explice hotărârea în această parte.

40. La 6 mai 2004, UV s-a adresat cu o cerere similară Curții de Apel Economice solicitând, *inter alia*, explicarea motivului dispunerii verificării de audit contabile odată ce cuantumul investițiilor efectuate era cunoscut părților. De asemenea, ea a întrebat cine trebuia să efectueze verificarea și dacă aceasta ar trebui să fie o organizație națională, internațională, guvernamentală sau non-guvernamentală. În final, ea a întrebat de termenul limită pentru efectuarea verificării și explicarea sintagmei din hotărâre „cu participarea UV”.

41. La 18 mai 2004, Curtea de Apel Economică a admis cererea ASAC și a indicat ca bunurile să fie înregistrate din nou pe numele acesteia. În același timp, referindu-se la cererea lui UV, instanța a susținut că, în ceea ce privește restituirea investițiilor făcute de UV, dispozitivul hotărârii era suficient de clar și că, deoarece instanței de judecată nu i-au fost prezentate [în cadrul procedurilor] probele care ar stabili cuantumul exact al investițiilor, o verificare de audit a fost dispusă pentru ca să poată fi stabilit cuantumul lor și restituit lui UV.

42. După comunicarea acestei cauze Guvernului, la 20 mai 2005, ASAC i-a scris lui UV și i-a propus organizarea unei întâlniri în următoarele cincisprezece zile, pentru a ajunge la un acord privind metoda de executare a hotărârii din 6 august 2002. În special, aceasta a subliniat că era necesar de a se ajunge la un acord privind compania de audit care trebuia angajată, costurile de audit și întrebările care trebuiau adresate auditorului.

43. La 26 mai 2005, reprezentantul UV a răspuns că el era gata să se întâlnească cu reprezentanții ASAC oricând, cu excepția zilelor de 30 și 31 mai și 1, 2, 6 și 14 iunie 2006.

44. La 23 august 2005, a avut loc o întâlnire dintre reprezentanții ASAC, Ministerului Finanțelor și UV și s-a ajuns la o înțelegere că primii doi vor formula întrebările care i se vor pune auditorului și le vor trimite lui UV

pentru comentarii. Reprezentantul UV și-a exprimat dezacordul cu propunerea celorlalte părți ca compania să contribuie la cheltuielile pentru audit. Ea a susținut că, potrivit hotărârii judecătorești, verificarea de audit trebuia efectuată de către Guvern, Ministerul Finanțelor și ASAC, în timp ce UV doar va „participa”.

45. La 30 mai 2005, ASAC s-a adresat în scris Curții de Apel Economice, solicitând explicarea hotărârii din 6 august 2002 și anume: cine trebuia să organizeze auditul și verificarea contabilă și care era măsura de implicare a Guvernului, Ministerului Finanțelor, ASAC și UV. De asemenea, ASAC a solicitat explicații privind compania care trebuia să efectueze verificarea, întrebările care i se vor pune și cine trebuia să plătească pentru audit. Se pare că Curtea de Apel Economică nu a examinat niciodată această cerere.

46. La 5 octombrie 2005, reprezentantul UV a primit de la ASAC un set de întrebări care trebuia să fie adresate auditorului. Întrebările includeau astfel de chestiuni, precum starea financiară a companiei Air Moldova la momentul reorganizării sale într-o companie moldo-germană, evoluția ei financiară, impactul contractului privind cumpărarea aeronavelor Embraer asupra companiei, modul în care a fost folosită investiția lui UV, starea financiară a companiei la data declarării nule și fără efect a contractului de asociere, precum și suma care trebuia restituită lui UV. De asemenea, ASAC a propus ca verificarea de audit să fie efectuată de către Deloitte & Touche și ca costurile de verificare să fie divizate între toate părțile.

47. La 19 octombrie 2005, reprezentantul UV i-a răspuns în scris ASAC și a susținut că întrebările propuse nu erau consistente cu dispozitivul hotărârii din 6 august 2002 și cu încheierea din 18 mai 2004, deoarece – potrivit lor – verificarea de audit avea drept scop stabilirea sumei de bani investite de UV, pentru rambursarea acesteia, și nu chestiuni precum impactul contractelor încheiate de către companie în perioada existenței sale. De asemenea, el a susținut că evoluția financiară a companiei era irelevantă pentru readucerea părților „la situația de înainte de încheierea contractului”. UV a propus două întrebări care, în opinia sa, erau consistente cu dispozitivul hotărârii din 6 august 2002, constatarea mărimii exacte a investițiilor lui UV și a dobânzii de întârziere datorate lui UV ca rezultat al imposibilității de a se folosi de aceste sume.

48. La 8 noiembrie 2005, ASAC l-a invitat pe reprezentantul UV la o altă întâlnire fixată pentru 10 noiembrie. Totuși, reprezentantul a refuzat invitația pe motiv că era ocupat la acea dată. El a solicitat ASAC să-l informeze despre data întâlnirii cel puțin cu o săptămână înainte.

49. La 28 decembrie 2005, ASAC a depus o cerere la Curtea de Apel Economică, solicitând modificarea textului hotărârii din 6 august 2002, susținând că dispozitivul hotărârii diferă de cel pronunțat oral la 6 august 2002.

50. La 30 decembrie 2005, Curtea de Apel Economică a admis cererea ASAC și a modificat dispozitivul hotărârii (a se vedea paragraful 29 de mai sus), după cum a sugerat ASAC, excluzând cuvintele „audit” și „cu participarea lui”.

51. La 3 ianuarie 2006, vicepreședintele Curții de Apel Economice i-a scris Agentului Guvernamental informându-l, *inter alia*, că, în cazul în care UV dispunea de probe pentru stabilirea cuantumului investiției sale, pentru a recupera banii, aceasta ar fi trebuit să prezinte probele Ministerului Finanțelor.

52. La 2 martie 2006, a avut loc o întâlnire între reprezentanții ASAC, ai Guvernului, ai UV, ai Ministerului Finanțelor și ai Întreprinderii de Stat Air Moldova, la care reprezentanții statului au insistat asupra întrebărilor propuse lui UV la 5 octombrie 2005. Mai mult, de data aceasta, ei au propus ca verificarea de audit să fie efectuată de Centrul Național de Expertize Judiciare, care se afla sub controlul Ministerului Justiției. Reprezentantul UV a acceptat întrebările, dar și-a exprimat îngrijorarea privind independența auditorului propus de către reprezentanții statului. În final, reprezentantul UV a acceptat auditorul propus, cu condiția că el va avea acces la toate documentele care îi vor fi prezentate.

53. Se pare că lui UV nu i-au fost expediate documentele prezentate Centrului Național de Expertize Judiciare.

54. La 6 aprilie 2006, acesta a întocmit un raport „tehnic-științific”. Inițial, raportul trebuia să fie semnat de către ministrul Justiției, după cum a indicat prim-ministrul Republicii Moldova. ministrul Justiției, însă, s-a adresat cu o scrisoare primului-ministru, exprimându-și opinia că reclamantul ar fi putut să conteste independența și imparțialitatea Centrului Național de Expertize Judiciare, pe motiv că acesta era subordonat Ministerului Justiției. El și-a exprimat opinia că raportul ar fi fost mai credibil dacă ar fi fost semnat de experții care l-au întocmit, și nu de către el. Propunerea ministrului a fost acceptată și raportul a fost semnat de experți.

55. Concluzia raportului a fost, *inter alia*, că UV a investit USD 2,384,705 în compania Air Moldova, dar, deoarece acești bani au fost plătiți ca avans producătorului brazilian de aeronave, ei ar putea fi rambursați lui UV doar după ce Air Moldova îi va recupera sau când aeronavele Embraer vor fi livrate către Air Moldova. Mai mult, raportul constata că banii investiți de UV nu au fost folosiți de către Air Moldova în activitatea sa comercială și că, prin urmare, UV nu putea pretinde la nicio parte din profitul realizat în perioada anilor 2000-2002 și nu putea fi responsabilă de pierderile suportate.

56. La 11 septembrie 2006, Curtea de Conturi a Republicii Moldova a adoptat o hotărâre privind rezultatele controlului formării fondului statutar al întreprinderii mixte moldo-germane Air Moldova. Ea a constatat, *inter alia*, că o parte din documente au fost distruse în conformitate cu legea, în

timp ce altele erau contradictorii și a decis să remită materialele Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției pentru investigații.

57. La 13 decembrie 2006, ASAC i-a scris Judecătoriei Economice cerând din nou clarificarea modului de executare a hotărârii din 6 august 2002.

58. La 23 martie 2007, Judecătoria Economică a emis din nou o hotărâre explicativă în care a explicat că părțile ar trebui să-și recupereze toate bunurile și toți banii cu care ele au participat la crearea companiei și că orice profit care a fost obținut de către companie în timpul existenței sale ar trebui divizat între ele conform procentajului participării lor.

59. În luna aprilie 2007, după ce cauza a fost declarată admisibilă de către Curte, părțile s-au înțeles să contracteze o companie străină de audit, care să determine suma datorată întreprinderii reclamante.

60. La 21 septembrie 2007, Guvernul și întreprinderea reclamantă au semnat un acord cu Deloitte & Touche. Părțile au fost de acord să accepte fără rezerve rezultatele raportului care trebuia făcut până la 1 mai 2008. Potrivit mandatului său, Deloitte & Touche urma să determine sumele care trebuiau restituite fondatorilor proporțional numărului de acțiuni pe care aceștia le dețineau la 25 septembrie 2002 și în conformitate cu Standardele Naționale de Contabilitate, precum și cu hotărârile judecătorești relevante. Mandatul nu prevedea convertirea sumelor într-o anumită valută și calcularea vreunei dobânzi la sumele datorate.

61. La 23 aprilie 2008, Deloitte & Touche a prezentat un raport în care ea a stabilit că întreprinderea reclamantă a investit în capitalul statutar al companiei USD 2,384,705 și că partea din profit la care ea avea dreptul constituia la 25 septembrie 2002 MDL 13,055,376 (EUR 984,108). Din observațiile părților rezultă că ele ambele au acceptat raportul fără rezerve. Totuși, având în vedere opiniile divergente cu privire la dobânda datorată, întreprinderea reclamantă nu a fost despăgubită nici până în prezent.

II. MATERIALE NECONVENȚIONALE RELEVANTE

62. Prevederile relevante ale Codului civil, în vigoare în perioada relevantă, sunt următoarele:

Articolul 50. Nulitatea convenției, care nu corespunde prevederilor legii

„... ”

În cazul unei convenții nule fiecare parte este obligată să restituie celeilalte părți tot ce a primit în baza convenției ... ”

Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, în vigoare în perioada relevantă, sunt următoarele:

Articolul 198. Hotărîrea care obligă o persoană juridică să plătească o sumă de bani

„Dacă prin hotărâre instanța obligă întreprinderile ... să plătească o sumă de bani, se va arăta în dispozitivul hotărîrii caracterul sumelor ce urmează să fie plătite și din care cont de la bancă al pârâtului trebuie să fie scăzută această sumă.”

Articolul 207. Executarea hotărîrii

„Hotărîrea instanței de judecată se execută, după ce devine definitivă, cu excepția cazurilor de executare imediată.”

Articolul 337. Documentele de executare silită

„Documentele de executare silită sunt:

1) titlurile executorii eliberate pe baza hotărârilor sentințelor, încheierilor și deciziilor instanțelor de judecată, tranzacțiilor de împăcare întărite de instanța de judecată ... ”

Articolul 338. Eliberarea titlului executor

„Titlul executor se eliberează de către instanță creditorului-urmăritor, după ce hotărîrea a rămas definitivă

Titlul executor se dă la mînă creditorului-urmăritor sau, la cererea acestuia, se trimite spre executare nemijlocit în subdiviziunea teritorială a Departamentului de executare a deciziilor judiciare pe lângă Ministerul Justiției.”

Articolul 343. Prezentarea documentului de executare silită spre executare

„Executorul judecătoresc începe executarea hotărârilor la cererea [uneia din părțile în proces] ... ”

Articolul 361. Amînarea executării

„Executorul judecătoresc poate amîna executarea numai la cererea creditorului-urmăritor sau pe baza unei încheieri a instanței de judecată.”

63. Potrivit articolului 143 alin. 8 al Codului de procedură civilă, în vigoare în perioada relevantă, la faza pregătirii pricinii pentru dezbaterile judiciare, judecătorul rezolvă problema efectuării rapoartelor de expertiză, ținînd cont de părerile participanților la proces.

64. La 12 iunie 2003, a fost adoptat un nou Cod civil, prevederile relevante ale căruia sunt următoarele:

Articolul 619. Dobînda de întîrziere

„(1) Obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întîrzierii. Dobînda de întîrziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 [rata dobânzii de refinanțare a BNM] dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

(2) În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.”

65. Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție, nr. 12 din 25 aprilie 2000, prevede următoarele:

„...O hotărâre judecătorească trebuie să fie certă, completă, citată, corectă, clară, consecutivă, convingătoare și concretă. ...

Nu se permite utilizarea în hotărâre a unor formulări inexacte și neclare, ...

Este inadmisibilă adoptarea unei hotărâri executarea căreia este pusă în dependență de survenirea sau nesurvenirea unor condiții.”

ÎN DREPT

I. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 1 AL PROTOCOLULUI NR. 1 LA CONVENȚIE

66. Întreprinderea reclamantă a pretins că neexecutarea hotărârii judecătorești definitive din 6 august 2002 i-a încălcat dreptul la protecția proprietății sale garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1, care, în partea sa relevantă, prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional...”

Argumentele părților

1. Argumentele întreprinderii reclamante

67. Întreprinderea reclamantă a susținut, în primul rând, că presiunea exercitată asupra sa începând cu ianuarie 2002 și procedurile ulterioare care s-au încheiat cu adoptarea hotărârii judecătorești din 6 august 2002 au fost rezultatul implementării de către Guvern a programului Partidului Comuniștilor (a se vedea paragraful 17 de mai sus).

68. Potrivit întreprinderii reclamante, condiționarea executării hotărârii din 6 august 2002 de verificarea de audit a urmărit scopul de tergiversare sau chiar de împiedicare a rambursării banilor investiți de aceasta. Impunerea unei astfel de condiții a fost ilegală, deoarece era în contradicție cu hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție, nr. 12 din 25 aprilie 2000. Reclamantul a recunoscut că, teoretic, în conformitate cu legislația națională, hotărârile explicative ale Curții Supreme de Justiție nu erau obligatorii pentru instanțele ierarhic inferioare; totuși, nu există o explicație a motivului din care

Curtea Supremă de Justiție nu a ținut cont de propria jurisprudență. Mai mult, reclamantul a atras atenția asupra faptului că Guvernul nu a prezentat cazuri din jurisprudența națională în care Curtea Supremă de Justiție s-ar fi abătut de la hotărârile sale explicative.

69. Faptul că prin hotărârea judecătorească din 6 august 2002 a fost dispusă efectuarea unei verificări de audit, după ce hotărârea a devenit irevocabilă, a fost, de asemenea, contrar articolului 143 alin. 8 al Codului de procedură civilă, care prevedea clar că efectuarea rapoartelor de expertiză trebuie dispusă în timpul procedurilor, dar nu după terminarea acestora. Reclamantul pretinde că instanțele care au examinat cauza nu erau independente de Guvern. Având în vedere problema *restitutio in integrum*, nu era atât de complicat de a cere o verificare de audit. Era suficient de a restitui reclamantului banii investiți și 49% din profitul obținut de companie pe durata existenței sale.

70. În continuare, reclamantul a declarat că Guvernul nu a întreprins nicio măsură în vederea executării hotărârii din 6 august 2002, hotărâre care, în opinia sa, a fost, în orice caz, ilegală. Guvernul a început să acționeze abia după comunicarea acestei cauze de către Curte și toate acțiunile lui aveau drept scop evitarea plății compensației către UV. Reclamantul a expediat Curții copia unui articol de ziar, care conținea o declarație a Ambasadorului Statelor Unite ale Americii în Moldova, în care se menționa, *inter alia*, că unele companii străine, inclusiv UV, au fost private de investițiile lor în Republica Moldova fără a fi compensate.

71. Referindu-se la declarația Guvernului, conform căreia ea (UV) trebuia să prezinte dovezi privind investiția sa în fondul statutar al companiei, reclamantul a susținut că Curtea de Conturi a Republicii Moldova, în hotărârea sa din 26 decembrie 2002, a stabilit în mod clar mărimea investiției în fondul statutar (a se vedea paragraful 37 de mai sus). De asemenea, reclamantul a susținut că nu se contestă faptul că acesta a transferat companiei suma de USD 2,384,705 și că documentele contabile ale companiei au arătat acea sumă ca contribuție a lui UV în fondul statutar. În orice caz, banii nu puteau fi transferați pentru alte scopuri, întrucât nu exista niciun alt motiv decât plata aportului social. Mai mult, faptul că banii au fost introduși în fondul statutar a fost, de asemenea, stabilit de către două companii independente, KPMG și Ernst & Young, în rapoartele lor anuale de audit pentru anii 2000-2003, care au probat că UV a investit USD 2,384,705 în capitalul statutar al companiei.

72. Întreprinderea reclamantă a susținut că, deși hotărârea din 6 august 2002 a fost contrară legislației interne, deoarece nu a specificat cuantumul exact al banilor care trebuiau să-i fie plătiți, totuși, aceasta a stabilit clar că reclamantul avea o pretenție pecuniară împotriva Guvernului în mărimea investiției sale în companie. Această pretenție putea fi considerată drept „bun”, în sensul articolului 1 al Protocolului nr. 1. Neplata către reclamant a

banilor investiți a constituit o ingerință în dreptul său de proprietate, care nu a fost prevăzută de lege, nu a fost în interes general și a fost disproporțională.

73. În observațiile sale din 15 iulie 2006, reclamantul a informat Curtea despre faptul că Guvernul nu era mulțumit de hotărârea Curții de Conturi a Republicii Moldova din 26 decembrie 2002 (a se vedea paragraful 37 de mai sus), deoarece aceasta nu era consistentă cu poziția sa în această cauză. El a atras atenția Curții asupra faptului că Guvernul întreprindea măsuri pentru modificarea acestei hotărâri. Reclamantul și-a exprimat opinia că hotărârea va fi modificată până la prezentarea observațiilor finale ale Guvernului.

2. Argumentele Guvernului

74. Guvernul a susținut că Centrul Național de Expertize Judiciare în raportul său din 6 aprilie 2006 (a se vedea paragraful 54 de mai sus) a constatat că suma de USD 2,384,705 nu a fost, de fapt, investită de către UV în fondul statutar al companiei, ci a fost folosită de către companie pentru cumpărarea aeronavelor Embraer și că rambursarea ar fi posibilă doar după transmiterea aeronavelor sau rambursarea banilor de către producătorul brazilian de aeronave.

75. Potrivit Guvernului, hotărârea Curții de Conturi a Republicii Moldova din 26 decembrie 2002 (a se vedea paragraful 37 de mai sus) nu trebuie luată în considerație, deoarece aceasta nu se referă în detaliu la investițiile făcute de către părți în companie, ci, mai degrabă, la activitatea companiei de stat „Air Moldova”, precum și a companiei în perioada anilor 1998-2002. El s-a referit la o hotărâre nouă a Curții de Conturi din 11 septembrie 2006 (a se vedea paragraful 56 de mai sus) care, în viziunea sa, era mai relevantă, deoarece s-a focusat asupra creării fondului statutar al companiei. Guvernul a contestat susținerile reclamantului făcute în paragraful 73 de mai sus și a susținut că Curtea de Conturi a acționat din inițiativă proprie, fără vreo presiune din partea Guvernului.

76. Potrivit Guvernului, faptul că executarea hotărârii din 6 august 2002 a fost supusă unei precondiții a reprezentat o suspendare temporară a executării, ceea ce era permis de Codul de procedură civilă. Prin urmare, aceasta nu contravine hotărârii explicative a Plenului Curții Supreme de Justiție. În orice caz, el a susținut că hotărârile explicative ale Curții Supreme de Justiție nu erau obligatorii pentru instanțele ierarhic inferioare.

77. Condiționarea executării hotărârii judecătorești de o precondiție a fost dictată de nevoia de a avea o imagine clară a investițiilor efectiv făcute de către UV în companie. Dacă reclamantul ar fi prezentat instanțelor judecătorești probe privind mărimea investiției sale, instanțele de judecată nu ar fi condiționat executarea hotărârii de o precondiție.

78. În continuare, Guvernul a susținut că reclamantul nu a prezentat nicio probă care ar demonstra faptul că autoritățile au intervenit în procesul de executare cu scopul de a-l împiedica, invalida sau întârzia. Dimpotrivă, atât

instanțele judecătorești, cât și Guvernul au făcut tot posibilul pentru a asigura efectuarea în mod ireproșabil și prompt a controlului de audit.

79. În observațiile sale cu privire la fondul cauzei prezentate la faza pre-admisibilității, Guvernul a declarat că întreprinderea reclamantă nu avea un „bun” în sensul acestui articol, deoarece datoria în baza hotărârii nu a fost stabilită în mod clar. În observațiile sale finale cu privire la fondul cauzei, Guvernul a susținut că întreprinderea reclamantă nu a avut un bun decât după ce suma a fost determinată într-un raport contabil. Condiționarea executării hotărârii judecătorești de efectuarea unui control de audit trebuie considerată drept o formă temporară de „reglementare a folosinței bunurilor”, care nu este contrară articolului 1 al Protocolului nr. 1, deoarece a fost efectuată de către instanță și în conformitate cu legea. Potrivit Guvernului, condiționând în hotărârea din 6 august 2002 plata banilor către reclamant de efectuarea unei verificări preliminare de audit, s-a urmărit scopul legitim de „a încerca excluderea arbitrariului din sferele de protecție ale intereselor investitorilor străini și administrarea fondurilor publice într-o societate care era în proces de tranziție”. De asemenea, Guvernul a susținut că reclamantului nu i-a fost impusă o sarcină excesivă, deoarece investiția trebuia rambursată imediat după stabilirea sumei exacte.

80. Potrivit Guvernului neexecutarea s-a datorat comportamentului întreprinderii reclamante. El s-a bazat pe o scrisoare a Curții de Apel Economice din 3 ianuarie 2006 (a se vedea paragraful 51 de mai sus) și a susținut că întreprinderea reclamantă trebuia să prezinte Ministerului Finanțelor documente care ar confirma investiția sa, însă ea nu a făcut acest lucru.

81. De la 30 decembrie 2005, reclamantul avea obligația să participe la verificarea de audit (a se vedea paragraful 50 de mai sus); însă el nu a făcut nimic în această privință.

82. Referindu-se la scrisoarea reprezentantului reclamantului din 26 mai 2005 (a se vedea paragraful 43 de mai sus), Guvernul a susținut că aceasta era o dovadă a lipsei de interes din partea companiei în soluționarea rapidă a problemei. Mai mult, faptul că UV nu dorea să suporte costurile legate de verificarea de audit (a se vedea paragraful 44 de mai sus) era o dovadă în plus a lipsei de interes a acesteia în executarea rapidă a hotărârii.

83. În observațiile sale din 14 aprilie 2006, Guvernul s-a referit la scrisoarea Curții de Apel Economice din 3 ianuarie 2006 adresată Guvernului (a se vedea paragraful 51 de mai sus) și a susținut că era suficient ca reclamantul să prezinte Ministerului Finanțelor probe privind investiția sa pentru ca aceasta să fie rambursată.

84. În observațiile sale din 18 septembrie 2006, Guvernul a susținut că verificarea de audit a fost dispusă cu scopul de a verifica ce a rămas din investiție după crearea și lichidarea companiei. Potrivit Guvernului, crearea și lichidarea au implicat costuri, care trebuie împărțite între părți în baza contribuției lor la fondul statutar: 51% la 49%. De asemenea, el a susținut că,

după verificarea din 6 aprilie 2006 (a se vedea paragrafele 54 și 55 de mai sus), părțile urmau să semneze un raport și să-l prezinte instanței judecătorești pentru aprobare.

85. Potrivit Guvernului, ASAC a semnat raportul din 6 aprilie 2006, în timp ce reclamantul a refuzat să-l semneze. Aceasta era o altă confirmare a faptului că intenția sa a fost să tergiverseze cu orice preț executarea hotărârii din 6 august 2002.

86. În continuare, Guvernul a susținut că, dacă UV era sigură de investirea banilor în fondul statutar al companiei, aceasta trebuia pur și simplu să prezinte probe în loc să suporte costurile suplimentare ale verificării de audit. El și-a exprimat surprinderea în legătură cu faptul că UV a prezentat astfel de documente pentru prima dată abia în cadrul procedurilor în fața Curții. Totuși, în același timp, el a susținut că documentele prezentate de către reclamant nu au demonstrat că a fost făcută o investiție în fondul statutar al companiei. Guvernul a conchis că intenția adevărată a UV a fost să obțină cu orice preț o hotărâre favorabilă din partea Curții.

B. Aprecierea Curții

87. Guvernul a susținut că întreprinderea reclamantă nu a avut un bun în sensul articolului 1 al Protocolului nr. 1 decât după ce suma a fost stabilită într-un raport contabil. Prin urmare, rezultă că, potrivit Guvernului, întreprinderea reclamantă a început să aibă un bun abia la 23 aprilie 2008 când Deloitte & Touche a emis raportul său (a se vedea paragraful 61 de mai sus).

88. Curtea reiterează că articolul 1 al Protocolului nr. 1 protejează bunurile pecuniare, cum ar fi datoriile (a se vedea *Pressos Compania Naviera S.A. and Others v. Belgium*, 20 noiembrie 1995, § 31, Seria A nr. 332).

89. Pentru a stabili când întreprinderea reclamantă a început să aibă un „bun” în sensul articolului 1 al Protocolului nr. 1, Curtea trebuie să determine dacă hotărârea judecătorească din 6 august 2002 a instituit o datorie în favoarea acesteia, care a fost suficient de certă pentru a fi executorie (a se vedea *Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis v. Greece*, 9 decembrie 1994, § 59, Seria A nr. 301-B).

90. Ea notează că legislația națională relevantă, în special articolul 50 al Codului civil acordă întreprinderii reclamante un drept la „*restitutio in integrum*” ca urmare a nulității contractului încheiat la 3 martie 2000 între ea și ASAC (a se vedea paragraful 62 de mai sus). Instanțele judecătorești naționale au recunoscut, de asemenea, în hotărârile lor din 6 august 2002 și 18 septembrie 2002 dreptul întreprinderii reclamante la „*restitutio in integrum*” (a se vedea paragrafele 29 și 31 de mai sus). Din motivele prezentate mai jos, Curtea consideră că aceste hotărâri judecătorești au instituit o datorie în favoarea întreprinderii reclamante, care a fost suficient de certă pentru a fi

executorie. Datoria a constat din recuperarea investiției inițiale și restituirea profitului obținut de companie în timpul existenței sale.

91. În ceea ce privește recuperarea investiției inițiale, Curtea notează că nu se contestă faptul că UV a investit în companie USD 2, 384,705. Această sumă a fost reflectată în rapoartele de audit anuale ale companiei din anii 2000-2002 (a se vedea paragraful 71 de mai sus) și în hotărârea Curții de Conturi din 26 decembrie 2002 (a se vedea paragraful 37 de mai sus). Mai mult, deși Guvernul a insistat asupra faptului că controlul de audit făcut de Centrul Național de Expertize Judiciare a fost necesar pentru a stabili suma exactă a investiției făcute de UV, Curtea notează că înseși întrebările adresate de Guvern Centrului Național de Expertize Judiciare sugerează că suma investițiilor era bine cunoscută de acesta. În special, Centrului Național de Expertize Judiciare nu i s-a cerut să determine cât a investit UV în companie, ci cum a fost folosită investiția acesteia (a se vedea paragraful 46 de mai sus).

Ceea ce se disputa între părți înainte de luna aprilie 2008, când Deloitte & Touche a emis raportul său, a fost faptul dacă banii au fost investiți în fondul statutar sau au fost folosiți pentru alte scopuri. Totuși, Curtea nu consideră că această chestiune este relevantă, deoarece din hotărârea din 6 august 2002 rezultă, în mod clar, după cum a fost clarificat mai târziu, la 18 mai 2004, că intenția Judecătoriei Economice a fost ca întreprinderii reclamante să i se restituie suma investiției sale în companie, indiferent de faptul dacă banii au fost investiți în fondul statutar sau au fost investiți în altă parte (a se vedea paragrafele 29 și 41 de mai sus). Această concluzie a fost susținută și de scrisoarea datată din 3 ianuarie 2006 trimisă Agentului Guvernamental de către vicepreședintele Curții de Apel Economice (a se vedea paragraful 51 de mai sus), o copie a căreia a fost prezentată Curții de către Guvern.

92. În ceea ce privește restituirea profitului câștigat de companie în timpul existenței sale, Curtea notează că această parte a datoriei a fost confirmată de Deloitte & Touche, care a efectuat un control de audit conform condițiilor prevăzute în hotărârea Judecătoriei Economice din 6 august 2002. Trebuie notat faptul că Curtea de Apel Economică a confirmat acest lucru în hotărârea sa explicativă din 23 martie 2007 (a se vedea paragraful 58 de mai sus). Mai mult, acest lucru constituia un fapt care nu era disputat de către părți atunci când ele au solicitat companiei Deloitte & Touche efectuarea auditului. Profitul câștigat de către companie în timpul existenței sale putea fi ușor determinat din rapoartele financiare prezentate de companie autorităților fiscale.

93. Curtea reamintește că neexecutarea de către autorități a unei hotărâri judecătorești definitive poate fi considerată o ingerință disproporțională în dreptul la protecția proprietății. Acest lucru a fost constatat de multe ori de către Curte (a se vedea, spre exemplu, *Prodan v. Moldova*, nr. 49806/99, ECHR 2004-III (extracts); *Popov v. Moldova (no. 1)*, nr. 74153/01, 18 ianuarie 2005). În această cauză, Curtea nu găsește vreun motiv pentru a se abate de la constatările sale din cauzele menționate mai sus.

94. În legătură cu aceasta, Curtea observă că neexecutarea hotărârii definitive din 6 august 2002 s-a datorat, în mare măsură, faptului că Judecătoria Economică nu a indicat în hotărârea sa suma care trebuia plătită întreprinderii reclamante, în pofida prevederilor articolului 198 al Codului de procedură civilă (a se vedea paragraful 62 de mai sus). Trebuie notat faptul că suma investiției inițiale și suma profiturilor câștigate de către companie puteau fi ușor determinate. În legătură cu acest lucru, Curtea se referă la constatările sale din paragrafele 91 și 92 de mai sus. Justificarea dispunerii unei proceduri în acest scop este, astfel, contestabilă.

95. Mai mult, hotărârea Judecătoriei Economice a fost întocmită astfel încât să facă executarea dependentă în întregime de voința uneia din părțile în proceduri, și anume de cea a Guvernului. Într-adevăr, hotărârea a dispus repunerea părților în situația inițială doar după ce Guvernul, Ministerul Finanțelor și ASAC vor efectua o verificare de audit contabilă cu participarea companiei UV (a se vedea paragraful 29 de mai sus). Situația nu s-a schimbat substanțial după modificările făcute în hotărâre la 30 decembrie 2005, deoarece Guvernul putea decide în continuare când și dacă urma să fie efectuată verificarea contabilă (a se vedea paragraful 50 de mai sus). Guvernul nu putea fi obligat de către reclamant în niciun fel să se conformeze hotărârii din 6 august 2002 din simplul motiv că Judecătoria Economică a refuzat să elibereze un titlu executoriu, fără a specifica temeiurile legale pentru refuzul său (a se vedea paragrafele 34 și 35 de mai sus). Prin urmare, singurul mod ca hotărârea judecătorească să fi fost executată a fost ca Guvernul s-o execute în mod benevol.

96. Guvernul a decis să se conformeze hotărârii din 6 august 2002 și să efectueze o verificare de audit doar după ce Curtea a comunicat această cauză. Totuși, din întrebările adresate auditorului (a se vedea paragraful 46 de mai sus) se pare că chiar și atunci intenția Guvernului nu a fost de a stabili suma investiției, așa cum s-a dispus de către instanțele judecătorești. Doar după ce în luna februarie 2008 cauza a fost declarată admisibilă, Guvernul a întreprins pași mai serioși pentru a se conforma hotărârii din 6 august 2002 și a convenit cu reclamantul să contracteze compania Deloitte & Touche.

97. Curtea nu acceptă argumentele Guvernului că comportamentul reclamantului l-a împiedicat să se conformeze hotărârii judecătorești din 6 august 2002. Circumstanțele cauzei indică, în mod clar, că Guvernul trebuia să îndeplinească din proprie inițiativă procedura care a fost dispusă prin hotărârea din 6 august 2002. El nu a făcut acest lucru nici până în ziua de astăzi.

98. În astfel de circumstanțe, Curtea conchide că ingerința în dreptul întreprinderii reclamante la protecția proprietății a fost disproporțională și că, prin urmare, a avut loc o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 1 AL CONVENȚIEI

99. Deoarece chestiunile de care s-a plâns reclamantul în temeiul acestui articol sunt similare celor examinate prin prisma articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție (a se vedea paragrafele 94-97 de mai sus), Curtea nu consideră necesar să examineze separat această pretenție (a se vedea *mutatis mutandis*, *Megadat.com S.R.L. v. Moldova*, nr. 21151/04, § 80, 8 aprilie 2008; *Davidescu v. Romania*, nr. 2252/02, § 57, 16 noiembrie 2006; *Laino v. Italy* [GC], nr. 33158/96, § 25, ECHR 1999-I; și *Zanghì v. Italy*, 19 februarie 1991, § 23, Seria A nr. 194-C).

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

100. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul material

101. Întreprinderea reclamantă a pretins EUR 7,533,878 cu titlu de prejudiciu material suferit ca rezultat al neexecutării de către autorități a hotărârii judecătorești din 6 august 2002. Această sumă, calculată la data la care întreprinderea reclamantă a prezentat pretențiile sale în temeiul articolului 41 al Convenției, a inclus echivalentul investiției începând cu data când a fost constituită compania, 49% din venitul câștigat de către companie pe parcursul existenței sale și dobânda de întârziere calculată în conformitate cu legislația Republicii Moldova. De asemenea, întreprinderea reclamantă a pretins suma de EUR 2,303 pe zi, care să fie calculată după data la care ei au prezentat pretențiile lor cu titlu de satisfacție echitabilă până la data când Curtea va decide cu privire la satisfacția echitabilă în această cauză.

102. Guvernul a fost de acord să plătească banii investiți de către întreprinderea reclamantă în întreprinderea mixtă și 49% din profitul acesteia, așa cum acesta a fost determinat de Deloitte & Touche. Potrivit acestuia, această sumă constituia EUR 3,431,313. În ceea ce privește dobânda la suma de mai sus, Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă de întreprinderea reclamantă și și-a reiterat argumentul că neexecutarea s-a datorat comportamentului întreprinderii reclamante. El a contestat metoda de calcul folosită de întreprinderea reclamantă și a susținut că el era gata să accepte suma de EUR 1,514,287.

103. Curtea acceptă faptul că întreprinderea reclamantă a suferit un prejudiciu material ca rezultat al încălcării articolului 1 al Protocolului nr. 1 care a fost constatată mai sus. Curtea consideră că reclamantul este în drept să-și recupereze investiția sa pierdută și o parte din profitul întreprinderii

mixte proporțional cotei sale de participare în capitalul social. Luând în considerație circumstanțele cauzei examinate și făcând propria evaluare, Curtea acordă întreprinderii reclamante suma totală de EUR 6,700,000 cu titlu de prejudiciu material.

B. Prejudiciul moral

104. Reclamantul a pretins EUR 200,000 cu titlu de prejudiciu moral suferit ca rezultat al neexecutării hotărârii judecătorești din 6 august 2002.

105. Guvernul a contestat suma pretinsă și a cerut Curții s-o respingă.

106. Curtea consideră că întreprinderii reclamante trebuia să-i fi fost cauzate inconveniențe considerabile și nu numai în administrarea zilnică a afacerilor întreprinderii. Hotărând în mod echitabil, ea acordă întreprinderii reclamante EUR 3,000 cu titlu de prejudiciu moral.

C. Costuri și cheltuieli

107. Întreprinderea reclamantă a pretins EUR 9,855 pentru acoperirea costurilor de reprezentare și EUR 28,420 pentru acoperirea cheltuielilor sale legate de verificarea contabilă efectuată de compania Deloitte & Touche.

108. Guvernul a contestat suma pretinsă cu titlu de asistență judiciară, numind-o excesivă și ireală în lumina situației economice a țării și a salariului mediu lunar. El a contestat numărul de ore lucrate de avocații întreprinderii reclamante și onorariul pe oră perceput de către aceștia și a susținut că avocații puteau pretinde o sumă maximă de EUR 350. De asemenea, el a contestat suma de EUR 28,420 și a susținut că, potrivit hotărârii judecătorești din 6 august 2002, așa cum aceasta a fost modificată de către Judecătoria Economică la 30 decembrie 2005, întreprinderea reclamantă trebuia să contribuie la efectuarea verificării contabile.

109. Curtea reamintește că pentru ca costurile și cheltuielile să fie rambursate în temeiul articolului 41 al Convenției, trebuie stabilit faptul dacă ele au fost realmente angajate, necesare și rezonabile ca mărime (a se vedea, spre exemplu, *Amihalachioaie v. Moldova*, nr. 60115/00, § 47, ECHR 2004-III).

110. Reclamantul nu a prezentat vreun temei pentru a pretinde costurile auditului efectuat de compania Deloitte & Touche cu acordul părților. Prin urmare, această pretenție se respinge. Pe de altă parte, Curtea acordă întreprinderii reclamante întreaga sumă pretinsă cu titlu de costuri și cheltuieli (EUR 9,855).

D. Dobânda de întârziere

111. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA

1. *Hotărăște* în unanimitate că a avut loc o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție;
2. *Hotărăște* în unanimitate că nu este necesar de a examina separat pretenția formulată în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției;
3. *Hotărăște* cu șase voturi pentru și unul împotriva:
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, următoarele sume care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii:
 - (i) EUR 6,700,000 (șase milioane șapte sute mii euro) cu titlu de prejudiciu material;
 - (ii) EUR 3,000 (trei mii euro) cu titlu de prejudiciu moral;
 - (iii) EUR 9,855 (nouă mii opt sute cincizeci și cinci euro) cu titlu de costuri și cheltuieli;
 - (iv) orice taxă care poate fi percepută la sumele de mai sus;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;
4. *Respinge* în unanimitate restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 9 decembrie 2008, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Lawrence Early
Grefier

Nicolas Bratza

Președinte